

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го СЕРПНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 22, 1969 No. 153. VOL. LXXVI

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Четвер, 21-го серпня 1969 р.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ ГОЛОВА АМЕРИКАНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ для переговорів в справі миру у В'єтнамі В. Аверелл Гарриман заявив, що З'єднані Стейти Америки не використали нагоди, яку давала донедавня мілітарна передишка у південнов'єтнамських боях, для обмеження війни у В'єтнамі. На думку Гарримана, ЗСА повинні були в час передишки виступити із конкретною заявою, що вони також обмежать військові операції. „Ми говорили про мир у Парижі, але ми не зчинили нічого, щоб припинити бої" — ствердив Гарриман.

КОМАНДУВАННЯ АРМІЇ ЗСА сповістило заінтересованих членів Конґресу, що арештування восьми військовиків із з'єднання т. зв. Зелених беретів — спеціяльних частин збройних сил — було проведене без відома Пентаґону.

НАЦІОНАЛЬНА АДМІНІСТРАЦІЯ АЕРОНАВТИКИ І КОСМІЧНИХ ДОСЛІДІВ подала до відома, що Джордж В. Гейґ, який був директором космічної місії „Аполло 11", яка закінчилася виходом людей на Місяць, зрезиґнував із свого становища. Керівництво НАСА призначило на його місце дотеперішнього заступника Гейґа Честера М. Лі, капітана воєнної фльоти у відставці, який працює в ділянці космічних дослідів з 1966 року. Гейґ працював у НАСА з 1967 року і після своєї резиґнації переходить назад на працю в компанії Боінґ в Сіятлі.

З БУЕНОС АЙРЕСУ В АРҐЕНТИНІ повідомляють, що ведені там останнім часом переговори між ЗСА, Еквадором, Перу і Чіле в справі риболовлі на морях перервано у вівторок 19 серпня, не досягнувши порозуміння. Спірних справ не розв'язано, висловлено тільки бажання відбути чергову зустріч в цій справі ще до кінця року. Головним спірним питанням є претензії деяких південноамериканських країн до суверенности над морськими водами на просторі до 200 миль від побереж. ЗСА визнають територіяльними водами тільки простір трьох миль від побережжя й ексклюзивність прав на риболовлю тільки на відстані 12 миль від берегів.

ОБЕЗПЕЧЕНЕВІ КОМПАНІЇ, що в них були обезпечені окремі громадяни і підприємства із спустошених востаннє гураґаном Каміллею стейтів, будуть мусіти виплатити потерпілим понад сто мільйонів долярів. Американський Червоний Хрест проголосив кампанію за зібрання суми у висоті шість мільйонів долярів для тимчасової допомоги жертвам гураґану, в першій мірі тих, що залишились без даху над головою.

У СВІТІ

НА МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ у справі роззброєння совєтський делеґат А. Рощін повідомив, що СССР збирається ратифікувати умову про розповсюдження атомової зброї. Минулого року ЗСА і СССР підписали таку умову, і її ж підписали разом 90 держав, але дотепер ратифікували тільки 18 держав. Без ратифікації той договір не має правосилля.

ПРЕМ'ЄР ІРЛЯНДІЇ ДЖОН ЛИНЧ затаврував членів нелеґальної Ірляндської Республіканської Армії, яка повідомила, що вона послала групи озброєних членів до Північної Ірляндії. Ця, як проголосив ірляндський уряд, нелеґальна армія добивається об'єднання обох частин розрізненої Ірляндії. Дублінська, столична преса також гостро виступила проти дій Ірляндської Республіканської Армії, побоюючись „катастрофічних наслідків", очевидно, збоку Англії, яка контролює Північну Ірляндію.

АМЕРИКАНСЬКЕ МОРСЬКЕ КОМАНДУВАННЯ ЗАНЕПОКОЄНЕ зростаючою потугою совєтської військової фльоти у водах Середземного моря. Представник американських морських сил повідомив, що тепер у тому морі перебуває від 63 до 65 совєтських кораблів різного типу й тоннажу, між ними й 20 винищувачів та 8-10 підводних човнів. Минулого року СССР тримав у Середземному морі фльоту на кілька кораблів менше, тепер же збільшує кількість бойових одиниць.

ПОЛІЦІЯ ОБ'ЄДНАНОЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ заарештувала двох арабів - злочинців, які були захопили арабський літак і скерували його до Саудівської Арабії. Коли літак приземлився, їх схопили й повернули — за наказом короля Фейсала, назад до ОАР. Повідомлено, що затримані араби погрожували пілотам ножами. Збудований в СССР літак типу „Антонова" повернувся до Об'єднаної Арабської Республіки із схопленими двома арабами і їх родиною та з 30 пасажирами. Один із напасників був військовим лікарем. Не відомо, чому затримані хотіли втекти з ОАР.

СССР ПОВІДОМИВ 19 серпня про запуск свого нового космічного сателіта „Космос-294", без людської залоги. Західні експерти вважають, що той сателіт важить близько чотирьох тонн і що він повернеться на Землю через яких 8 днів. Сателіт облітає Землю за 89 хвилин на висоті, що хитається між 125 і 216 милями.

АНГЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ТЕХНОЛОГІЇ Антоні Бен закликав англійських науковців до більш активного політичного життя і втручання в політичні справи. Він сказав, що було б добре, коли б парлямент мав яких 50 науковців та інженерів, котрі могли б пов'язати тісніше парляментарні дебати з сучасною технологічною дійсністю.

Нова українська торговельна станиця в Ірвінґтоні

Ірвінґтон, Н. Дж. — Товариство Українських Купців і Промисловців інформує, що цієї п'ятниці, 22-го серпня, тут буде відкрита нова українська промислова станиця - крамниця взуття під назвою „Саламандру шуз", приміщена в самому центрі міста при 1060 Спрінґфілд евеню. Власником її є відомий наш бизнесмен і громадянин Ярослав Яворський, власник іншого склепу в Нюарку, заснованого ще в 1950 році. Інтересно, що склеп п. Яворського в Нюарку належав до тих нечисленних, що не зазнали ніякої шкоди під час відомих расових заворушень в тому місті в 1967-му році. Т-во Українських Купців і Промисловців сподіється, що українці не тільки Ірвінґтону але й довколишніх громад солідарно причиняться до розквіту та дальшої розбудови цієї нової торговельної станиці.

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ДЕСЯТИЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Маємо приємність повідомити, що в днях 24, 25 і 26 жовтня 1969 року в Ню Йорку в готелі „Коммодор" при Лексінґтон Евеню і 42-ій вулиці біля залізничого двірця Ґренд Сентрал, відбудеться десятий з черги Конґрес Американських Українців.

Нема сумніву, що події, які розгортаються в Україні на наших очах, а саме: релігійні переслідування, палення історичних архівів, нищення вікових мистецьких пам'яток та урядова русифікація — є новим генеральним наступом імперіялістичної Москви на існування українського народу з метою зламати його прагнення до свободи і національного державного відродження.

Тому вважаємо, що наш найближчий Конґрес буде мати для української національної спільноти в З'єднаних Стейтах Америки велике значення.

На ньому всі його учасники будуть мати змогу розглянути й оцінити діяльність Українського Конґресового Комітету Америки за час від останнього Конґресу, що відбувся в жовтні 1966 року — до перших днів жовтня 1969 року. На ньому делеґати повинні також устійнити солідарними і спільними зусиллями програму праці Українського Конґресового Комітету на майбутнє, бо вже в травні 1970 року Український Конґресовий Комітет Америки буде відзначувати ТРИДЦЯТИЛІТТЯ свого постання і діяльности.

Ми віримо, що всім членським Орґанізаціям, які працюють в системі УККА, напевно буде залежати на тому, щоб їх репрезентативна організація, керуючись добром Америки, діяла якнайсправніше, а в своїй праці і цілях керувалась виключно добром поневоленого, але нескореного українського народу.

На основі обов'язуючих постанов статуту УККА в Конґресі можуть брати участь всі члени УККА, себто організації, що були прийняті в члени і підписали відповідну декларацію в справі виконання наложених на них статутом УККА обов'язків, як і фізичні особи-делеґати Платників Національного Датку.

Всі такі членські Організації, що зголосять свою участь в Конґресі, згідно із постановою ЧЕТВЕРТОГО КОНҐРЕСУ, що відбувся 5-го листопада 1949 року у Вашинґтоні, повинні:

1. Мати вплачені членські вкладки за ТРИ останні роки в приписаній статутом висоті.

2. Їхніми делеґатами на Конґрес можуть бути тільки такі громадяни, що є постійними платниками Національного Датку і не залягають із вплатою за останні ТРИ роки.

3. Всі ті членські Організації обов'язані на місяць перед Конґресом сплатити всі свої членські залеглості, а крім того вплатити одноразово реєстраційну оплату, яка, згідно з ухвалою, виносить $30.00. В тій оплаті міститься: реєстраційна оплата, полуденок і бенкет. Рівнож кожний делеґат отримає книжку зі звітами та інші потрібні документи.

Нижче подаємо дотичні постанови статуту, що відносяться до Конґресу:

РОЗДІЛ II, точка 4.

Кожна членська організація має право висилати свого представника або своїх представників на Конвенцію, як слідує:

а) організація, що має не менше ніж 20 і не більше ніж 100 дійсних членів, має право на одного (1) делеґата;

б) організація, що має більше ніж 100 членів — має право на двох (2) делеґатів;

в) кожна Екзекутива належно кваліфікованої центральної або всенародної організації, має право висилати одного делеґата, якщо має менше ніж 5,000 членів;

г) Екзекутива належно кваліфікованої всенародної організації має право висилати додаткових делеґатів, як слідує:

одного (1) делеґата, коли докаже, що має більше ніж 5,000 членів;
двох (2) делеґатів, коли докаже, що має більше ніж 10,000 членів;
трьох (3) делеґатів, коли докаже, що має більше ніж 30.000 членів.

Кожна організація має платити такі річні вкладки:

а) кожна Екзекутива всенародної організації має платити не менше 100.00 долярів річної вкладки за кожного делеґата, якого має право вислати на Конвенцію УККА;

б) кожна інша організація має платити не менше 10.00 долярів річної вкладки за кожного делеґата, якого має право вислати на Конвенцію УККА.

Точка 5.

а) Кожен управнений Відділ УККА повинен не пізніше як 60 днів перед Конвенцією УККА оголосити і скликати загальні збори всіх Платників Народного Фонду УККА, які мають відбутися впродовж двох тижнів від дня оголошення, з метою вибрати делеґатів.

Кожні такі збори є в праві вибрати представництво, а саме:

1. Одного делеґата на 25 до 100 учасників.
2. Якщо явиться більше як 100 учасників, тоді за кожну дальшу повну сотню платників Народного Фонду УККА по одному більше делеґатів.

б) У випадку, коли місцевий Відділ УККА не буде в спроможності або відмовиться скликати такі збори, тоді на писемне прохання, складене десятьма платниками Народного Фонду в даній місцевості, із засвідченням, що Відділ не справився із скликанням та відбуттям таких зборів, і внесене до Екзекутиви не пізніше як 45 днів перед Конвенцією, Екзекутива, на основі наведеної правної причини, сама скличе і переведе такі збори не пізніше як 30 днів перед Конвенцією для вибору тієї делеґації в спосіб і на умовах, які Екзекутива вважатиме за відповідні.

РОЗДІЛ XII.

Зміни Конституції і Статуту

Зміни Конституції і Статуту можуть бути переведені на Конвенції двома-третинами присутніх учасників і відданих голосів.

Рада Директорів має призначити комісію із семи (7) членів, яка має діяти як Статутова Комісія.

Всі пропозиції на зміну Конституції і Статуту, за вийнятком тут виразно означеним, повинні бути предложені Статутовій Комісії на письмі найменше 45 днів перед Конвенцією. Всі пропозиції, прийняті Статутовою Комісією до зміни Конституції і Статуту, спочатку повинні бути роздані членським організаціям найменше два тижні перед Конвенцією. Тільки зміни, поручені Статутовою Комісією, повинні бути предложені Конвенції до прийняття. Вийнятково зміна Конституції і Статуту може бути прийнята на Конвенції трьома-четвертими присутніх делеґатів і відданих голосів.

За Екзекутиву УККА:

Йосип Лисогір (—)
Екз. Заступник Президента

Степан Спринський (—)
Секретар

Ігнат Білинський (—)
Секретар

Іван Базарко (—)
Директор Канцелярії УККА

Знищеним гураґаном стейтам загрожують нові нещастя

Ґолфпорт, Місс. — Жахливий гураґан Камілля, який зі швидкістю 190 миль на годину пронісся над прибережними районами стейтів Міссісіппі, Луізіяна і частинно Алабами, спричинив великі спустошення, на яких виникла тепер ще і загроза епідемії. Стейтові і місцеві власті, при федеральній допомозі, роблять усе можливе, щоб спустошені райони довести до нормального стану. Місцевості почали відкопуватись з руїни, але в деяких околицях знову впали зливні дощі і треба було евакувати населення. Досі знайдено понад 200 трупів, що впали жертвою гураґану, але побоюються, що ця кількість буде далеко більша. В деяких місцевостях завалились газові споруди або перервано газопроводи і це становить ще одну загрозу для місцевого населення. Сильні відділи стейтової поліції та національної ґвардії охороняють шляхи і не допускають в ті райони туристів та глядачів. Рівночасно поліція охороняє потерпілі місцевості від грабіжників, які шукають вартісних речей в розвалених домах. На потерпілому обширі проголошено виїмковий стан га загострено закони. Віцепрезидент Еґню, з доручення президента Ніксона, відвідав знищені райони і з гелікоптера знайомився з розмірами спустошення. Він висловив думку, що федеральний уряд прийде з видатнішою допомогою потерпілим.

У зв'язку з шпигунською аферою в Сайґоні арештовано сто осіб

Сайґон. — Південнов'єтнамська поліція подала до відома, що кількість арештованих у зв'язку із розкриттям широко розгалуженої шпигунської афери досягла уже сто осіб. Почалися арешти в цій справі уже місяць тому, коли виявилося, що комуністичні шпигуни пролізли глибоко в різні установи південнов'єтнамського уряду, навіть на дуже високі становища. Це перша такого розміру шпигунська афера за увесь час в'єтнамської війни. Докладніших інформацій про розкриту шпигунську аферу, її головних діячів і засяг „діяльности" досі не проголошено. Дехто пов'язує цю аферу із справою групи вояків із частини „зелені берети", обвинувачуваних в убивстві шпигуна - комуніста, який працював на два боки. Арештованих в цій масовій шпигунській афері обвинувачують загально у „зв'язках з ворогом" і їх тримають під охороною на поліційних станицях. Південнов'єтнамська поліція подала була до відома, що для з'ясування справи буде влаштована пресова конференція, але ж у теперішній ситуації — в час, коли кількість арештованих постійно збільшується, немає виглядів, щоб вона скоро відбулася.

У ПРАЗІ КИНУЛИ ПРОТИ ДЕМОНСТРАНТІВ ВІЙСЬКО Й ПОЛІЦІЮ

Прага. — Не зважаючи на всі заклики й заходи проводу комуністичної партії Чехо-Словаччини і його ж поліційних сил, у Празі в середу 20 серпня по полудні і вже з самого ранку в четвер 21 серпня, в річницю збройної інвазії Москви на ЧССР, почали збиратися чехи для виявлення свого протесту проти зрадницької окупації їх країни. Зібрану на вулицях молодь підтримали також і старші громадяни, солідаризуючись з нею в її здебільшого мовчазному протесті. Подекуди тільки, як наприклад на широкому бульварі Народні і на площі св. Вацлава побудовано барикади. Комуністичний режим кинув проти демонстрантів військо й поліцію, які почали стріляти з кулеметних рушниць понад юрби зібраних, намагаючись їх розігнати. Вночі з 20 на 21 серпня відбулися майже двогодинні сутички між чеською молоддю і військовими та поліційними з'єднаннями. В середу вже від години 9-ої вечора демонстранти почали будувати барикади з вантажних авт й іншого матеріялу, обкидаючи потім камінням і цеглинами парцерні вози з поліцією і військом. Дехто з демонстрантів викрикував „Дубчек! Дубчек!" Повелося поліції розібрати барикади і розігнати демонстрантів щойно о год. 11-ій ночі, після чого поліція позамикала з допомогою військових вантажних авт виходи вулиць. У столиці Словаччини Братиславі було напередодні 21 серпня і в сам цей день спокійно. Немає повідомлень про якісь неспокої в інших містах поза Прагою. Під час демонстрацій у Празі центр міста був спаралізований в середу протягом яких дев'ять годин. Офіційне радіо закликало безупину до вдержування спокою й порядку, погрожуючи в імені урядових чинників, що всякі спроби заворушень будуть здушені збройною силою. Про те, що в Празі відбулися демонстрації ні в радіо, ні в пресі не подано ніяких повідомлень. Московська „Правда" у своєму виданні з 20 серпня висловила підтримку для теперішнього комуністичного режиму в ЧССР, але ж водночас перестерегла, що антикомуністичні сили далі дуже активні в Чехо-Словаччині. Нічого не згадала „Правда" про вперті вістки, що просовєтські елементи в Празі хочуть зумисне викликати заворушення, щоб використати їх для партійного і державного перевороту.

Республіканці бажають більшої ролі етнічних груп

Під час відвідин в Головній Канцелярії УНС. Сидять (зліва): гол. предсідник Йосип Лисогір, п. Ляшло С. Паштор, гол. секретар д-р Ярослав Падох, гол. касир дир. Петро Пуцило та заступник гол. предсідника Володимир Сохан.

Джерзі Сити. — Згідно зі своїм передвиборчим приреченням, Крайовий Комітет Республіканської партії, як і теперішній республіканський Уряд бажають більшої ролі етнічних груп в американській політиці і змагають до скріплення тих груп — заявив директор відділу тих груп в Крайовому Комітеті Республіканської партії Ляшло С. Паштор під час відвідин в Головній Канцелярії УНС і в „Свободі" в середу, 20-го серпня. Л. С. Паштор є мадярського роду, взяв участь у мадярському зриві до волі 12 років тому і тут належить до мадярської Федерації Борців за Волю. Добре знайомий з українськими визвольними змаганнями і не без подиву пригадував як українці, що служили в совєтській армії, яка здушувала мадярське повстання, переходили на бік повстанців, доставляючи їм свою зброю, включно з танками. Приїхавши до Америки, він добився високого становища в американській індустрії, але перейшов до активної політики в надії, що тут йому пощастить більше прислужитись Америці та її етнічним групам. Здійснюючи свої обіцянки і пляни відносно етнічних груп, дотеперішній Відділ Національностей в Крайовому Комітеті Республіканської партії переназвано на Відділ Груп Спадщини (Геритедж Групс Дивіжин). Це тому, бо люди з третьої, четвертої і дальших генерацій не завжди вважають себе „етнічними", але дорожать духово-культурною спадщиною своїх предків і нова назва Відділу Груп Спадщини їм більше відповідає. УНСоюз і „Свободу" п. Паштор відвідав на запрошення головного касира дир. П. Пуцила, що є заступником голови Крайової Федерації Українських Республіканців, яку очолює проф. Мирон Куропась. Проф. Лев Добрянський є почесним головою.

Америка не плянує визнати Червоний Китай, але хоче з ним говорити

Вашингтон. — Державний секретар Вілліям П. Роджерс, який недавно повернувся із довших відвідин в різних країнах світу, заявив на пресовій конференції, що теперішній уряд ЗСА не має в пляні визнавати „два Китаї", націоналістичний на Формозі і комуністичний на континенті, але готовий „говорити" з репрезентантами червоного Китаю в надії, що це може довести до політичного відпруження. Відповідаючи на запити кореспондентів, В. Роджерс в дальшому заявив, що американське командування у В'єтнамі завжди готове злагіднити і обмежити воєнну акцію, якщо так само поступатимуть комуністи. Він не думає, що посилення теперішніх комуністичних атак на американські військові бази припинить відкликання частини американських військ з В'єтнаму, але признає, що це утруднює відклик. Роджерс уважає, що Совєтський Союз міг би „вчинити більше" для замирення у В'єтнамі і Лаосі та для дальшого політичного відпруження в світі. Він здивований, що Москва швидше не відповіла на американську пропозицію переговорів відносно обмеження атомового зброєння.

Д. Микитюк склав $15.000 на видавничий фонд НТШ

Відомий заслужений видавець - редактор матеріялів до історії Української Галицької Армії (в чотирьох томах), Дмитро Микитюк (Вінніпеґ, Ман., Канада)) підписав договір з Науковим Товариством ім. Шевченка в Ню Йорку, Н. Й., про утворення окремого видавничого фонду для видання кількатомової історії Українських Збройних Сил у рр. 1917-1920 в українській і англійській мовах, спертої на основній документації. На цей фонд він складає 14,000.00 долярів. Окрім того він дає ще 1.000.00 долярів на фонд, за кошти якого публікується англомовна праця д-ра Матвія Стахова про історію відновлення суверенної соборної української державности (у співпраці з професорами Ярославом Штендерою, Миколою Чировським і Петром Стерчом).

Дмитро Микитюк

Годиться згадати при цій нагоді, що п. Дмитро Микитюк щедро дарував цього року також на інші конечні національні проєкта: $1,000-00 на Український Католицький Університет у Римі; на видання листування Вячеслава Липинського з Дмитром Дорошенком і деякими іншими $4,000.00; на видання історії організації відновленого кобзарства України — першу рату 1,000.00; Раніше він вложив у свої власні видання: а) „Українська Армія в боротьбі за державність (праця ген. Удовиченка) $2,000.00; Матеріяли до історії УГА в чотирьох томах разом $13,000.00. Коли тут навіть не згадувати численних пожертв на інші культурні справи в сумах принаймні по $1.00.00, то це разом дасть показну суму його фінансового вкладу в українську культурну працю круглo $36,000.00.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Річниця насильства

Мабуть, немає в році дня, в якому не припадала б річниця якогось комуно - московського насильства. Рік тому, вночі з 20 на 21-го серпня, до тієї безконечної черги большевицьких насильств долучилося ще одне з найганебніших, коли сотні тисяч совєтських і, на наказ Москви, „союзницьких" військ вдерлися до Чехо - Словаччини, щоб здавити подих волі, що почав був охоплювати ту країну. Це брутальне насильство ще в свіжій пам'яті. Чеський і словацький народи нікому не загрожували і не думали про будь-яку революцію. Єдине, що там діялось, була лібералізація системи, що проходила в конституційних рямках і не тільки за згодою, але й часто під проводом очолюваного Дубчеком комуністичного уряду.

Цього вистачило для Москви, щоб вчинити інвазію, залити Чехо - Словаччину своїми дивізіями і знову накинути тій країні суцільну неволю, як 12 років раніше совєтські танки принесли її до Мадярщини, розчавивши на вулицях Будапешту тих, що воліли вмерти, ніж жити в неволі.

Розвиток політичних подій у світі, як і в самому Совєтському Союзі, свідчить, що інвазія до Чехо - Словаччини приносить Москві більше шкоди, ніж користи. Через ту інвазію Москва втратила лице навіть між тими, що мали бути авангардом у підготові її облудної світової революції. Комуністичні партії в багатьох країнах вільного світу, що до того часу були сліпим знаряддям Москви, почали одна за одною засуджувати інвазію до Чехо - Словаччини і унезалежнюватись від Москви, а в поодиноких випадках одверто проти неї виступати. Подібну реакцію мала та брутальна інвазія і в самому Совєтському Союзі. Письменник Анатолій Кузнєцов, який недавно „вибрав волю" в Англії, виразно заявив, що власне інвазія до Чехо - Словаччини остаточно відкрила йому очі на дійсну суть комунізму, як крапля води подібного до гітлерівського нацизму. Кузнєцов міг це сказати, бо йому вже не загрожує совєтський концентраційний табір. Але він напевно не одинокий навіть між тими інтелектуалами, що до інвазії були вірними й відданими слугами Кремлю.

Совєтські танки могли здушити в Чехо - Словаччині прояви волі, але вони не знищили самої волі, як не знищили її в жадній з інших окупованих Москвою країн, від України понад 50 років тому починаючи. Відгомін у світі на першу річницю ганебного насильства над Чехо - Словаччиною це тільки потверджує.

Московський суд

На чорному списку совєтського судівництва можна і треба записати безліч фактів порушення найбільш елементарних прав людини. У зв'язку з вимогами жидів у СССР дати їм право виеміґрувати до Ізраїлю, в західньому світі довідались про те, що в Конституції СССР забезпечене за кожним право еміґрувати, але на практиці еміґрація заборонена. Лише такий приклад показує, що таке совєтське судівництво. Воно не може бути справедливим, бо сама держава фальшує нею ж видані закони. За тією ж московською конституцією громадянам забезпечене право вірити або не вірити в Бога, — але совєтські суди засилають на Сибір людей, які, не приховуючи цього, вірять в Бога, ходять до церков. В СССР часто траплялись випадки, коли суд відбувався над засудженим ще перед тим, як його про те повідомлено. НКВД-КҐБ підкидало під час обшуку помешкання зброю чи якусь літературу (що практикується й тепер) і на тій основі заарештовувало засудженого наперед. Що така й подібна практика трапляється й нині, свідчать таємні засуди сотень молодих українських інтелектуалістів та багато переданих на Захід документів, зокрема з України, з домаганням судити . . . суддів.

Хоча в судах на Україні засідають найбільш довірені партійці, час від часу Верховний Суд СССР і до них виявляє недовір'я. У серпні ц. р. Верховний Суд УССР засудив комуніста Бориса Колєснікова спершу на два роки тюрми, а потім на 6 місяців умовного ув'язнення за те, що він, як присланий з району голова колгоспу „Інгулець" на Херсонщині, накрав колгоспного хліба на понад 500 рублів. Місцева преса виступила проти цього злодія, але прорахувалась, як і Верховний Суд УССР: адже Б. Колєсніков був присланий партією, мав ордени. „Комсомольськая Правда" з 16 серпня повідомила, що Верховний Суд СССР анулював присуд Верховного Суду УССР.

Історія совєтського судівництва — це історія злочинів, що їх поповнює над поневоленими народами імперська влада.

Ярослав Курдидик

ВІЙНА ПОМІЖ ВІЙНАМИ

Війна поміж війнами. Так називають сучасне положення на Близькому Сході західні журналісти, які вже довший час перебувають в тому кипучому обширі.

Ізраїльське військове командування вважає, що у черговому евентуальному зударі справу вирішать їхні повітряні, а не суходільні бойові з'єднання, які на відкритих пустельних теренах спаралізують ворога. До сьогодні ізраїльським винищувачам вдалося збити 47 єгипетських і сирійських літаків. За той самий час Ізраїль утратив 9 літаків, збитих протилетунською артилерією. Шеф ізраїльського опертивного штабу недавно заявив: „Ми стараємося мати постійну перевагу в повітрі і перебранням ініціятиви хочемо запобігти, щоб арабське летунство не поважилося на більшого маштабу бойові операції".

Тим часом ізраїльську повітряну перевагу можна поставити під сумнів. Ізраїль має 245 винищувачів та легких бомбовиків і 80 озброєних французьких вишкільних літаків. А самий тільки Єгипет посідає 550-600 винищувачів і бомбовозів. Потішаючим для Ізраїлю є хіба те, що Єгипет має заледве 150 бойових джетових пілотів, тоді як в Ізраїлі на кожний бойовий літак припадає 4-5 вишколених, з бойовим досвідом і високою моральною свідомістю пілотів. Від їхньої справности залежить у великій мірі майбутнє тієї країни.

Після закінчення „червневої війни" взаємні ізраїльсько - арабські рейди фактично були безкровними і обмежувалися нищенням мостів, дамб, електрівень, електричних генераторів та проводів. Але в останніх місяцях основна ціль тих рейдів — „нападати і вбивати". І політичні провідники по обидвох сторонах стараються підтримувати на дусі своє громадянство „добрими вістками". Внаслідок цього заголовки пресових інформацій про рейди та їхні осяги щораз більше „пучнявіють".

Про настрої населення Єгипту може найкраще посвідчити заява президента Насcера під час відвідин у тій країні Громика: „Коли ми хочемо мати і надалі підтримку нашого народу, я примушений свої міцні слова підсилювати ще міцнішими ділами". Коментатори кажуть, що оця Насcерова заява „похоронила" до деякої міри надію, що ЗСА зможуть договоритися з СССР про якусь злагоду між Ізраїлем і Єгиптом. До того ж Насcер домагається не лише відкликання ізраїльських військ із окупованих арабських територій, але й перенесення розмов про замирення до Москви, подалі від „американського просіонізму".

Обсерватори ОН, які мають „контролювати й злагіднювати" напруження ворогуючих сторін, заявляють, що повітряна перевага Ізраїлю змушує арабів активізуватися на суходолі. В Єгипті та Сирії покликають щораз нових резервістів, і головний речник єгипетського уряду Ель Заят заявив закордонним журналістам: „Уважаємо, що ми у відвертій війні з Ізраїлем. Ми вживемо всіх можливих засобів, щоб вигнати ворога із захоплених ним територій. Вихідці із цих територій ведуть проти Ізраїлю священну війну. Вони мають повну нашу підтримку, і своїми постійними, щораз більшими нападами замучать і скривавлять Ізраїль. Хай мають на увазі в Тель Авіві, що коли 100 мільйонів арабів втратять один мільйон вбитими, то їхнє число дуже скоро вирівняється. А коли Ізраїль втратить 100 тисяч убитими, він перестане існувати"...

Очевидно, збоку Ізраїлю посилюється не лише спротив, але й „міра відплати", яка виявляється не тільки в одчайдушній відвазі рейдуючих, але й у стратегічній вигадливості — вдаряти ворога у найвразливіші місця, у його найважливіші економічно - індустрійні центри. Знищення по обидвох боках обчисляють на мільйони долярів, при чому експерти розцінюють їхнє відношення, як 1 до 10 в користь Ізраїлю.

Президент Насcер з одного боку намагається задовольнити „сердитих і завзятих" молодих старшин, які домагаються, щоб єгипетська армія розгорнула повністю воєнні дії проти Ізраїлю, а з другого примушений дотримуватися вказівок із Москви: переводити рейди з найбільшою обережністю і обмежувати їх до таких розмірів, щоб не перейшли вони у відверту війну.

Є підтверджені вістки, що підпільні армії Ель Фатах та Визвольного Фронту Палестини намагаються цілковито виломитися з-під будь-якої контролі леґальних арабських урядів, щоб вести війну на власну руку, а корпус штабових старшин та вплинова бюрократія критикують єгипетський уряд за те, що перебрав на себе ввесь тягар політичної відповідальности. Якраз ця бюрократія домагається, щоб Єгипет уклав з Ізраїлем сепаратний мир, а всі інші арабські держави полагодили конфлікт з Ізраїлем по змозі на найкорисніших для них умовах.

В якій мірі у майбутньому матимуть на Насcера оті протилежні пресії — важко передбачити. Із розмов між „чотирма великими" покищо не вийшло нічого конкретного, але за вказівками Москви Насcер уже не раз змінював передумовини замирення з Ізраїлем. Такого приблизно становища, без будь - яких оптимістичних познак, можна очікувати й надалі. Проте, коментатори оптимісти твердять, що, доведені до крайніх меж, Ізраїль і арабський світ, за порадою „чотирьох великих" зі стану „війни поміж війнами" врешті - решт прийдуть до якогось ще не передбаченого формою замирення.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

К. Крупський

„НА СХОДІ БЕЗ ЗМІН"

(1)

Наприкінці травня ц. р. вигнали з Москви Анатоля Шуба, акредитованого кореспондента щоденника „Вашинґтон Пост". Його батько Давид Шуб, який тепер має 81 рік, у 1908 р. був вигнаний з Росії царським режимом за революційну діяльність.

Анатоль Шуб має 41 рік і є знаним в журналістичних колах. На пост акредитованого кореспондента він був призначений у 1967 р., але, виходить, уже бував в Совєтському Союзі перед тим. Його спостереження появилися у серії статтей в щоденниках „В а ш и н ґ т о н Пост" та „Денвер Пост" і почали друкуватися якраз тоді, коли американські астронавти поверталися з Місяця на Землю. Зміст цих статтей дає інформації кільком мільйонам читачів, чому Совєтський Союз, хоч почав перший космічні полети, нині залишився позаду.

Спостереження Шуба це не критика ради критики, а дійсна оцінка московської комуністичної системи, від якої так багато потерпів і терпить український нарід.

Перечитавши першу статтю Анатоля Шуба, яка появилася 23-го липня, я подивляв цього автора за вміння спостерігати. Ця стаття п. н. „Росія завертає годинник назад" має такі підназоловки: „Маси понурі та подразнені", „Брежнєв уникає реформ і посилює репресії" і т. п.

Шуб пише, що протягом двох років приглядався він намаганням комуністичних провідників повернути сталінізм. Частинно це був зворот до старої традиції, згідно з якою Росія виступала як жандарм Европи, сторож абсолютизму та московського православ'я. Тепер її армії на п о с т і й н и х „маневрах", загрожуючи демократії та незалежності західних народів.

Навіть багато росіян, каже Шуб, уважають, що теперішні провідники ведуть Росію тією самою дорогою, якою вели російську імперію царі. Ті особи, які в 1964 р. усунули Хрущова, самі є циніками, неотесаними та вузько - думаючими людьми, що бояться втратити свої привілеї і тому не мають відваги рискувати реформами, хоч ті реформи стають все більше потрібними для спільноти.

Тим часом анахронічна, гноблячa система не всилі продукувати достатньо м'яса і житлових приміщень. Аборти, улькуси, високий тиск крови, психічні захворіння невпинно поширюються. Готовість співіснувати з капіталізмом і „переґнати Америку в продукції м'яса, молока й масла" залишаються обіцянками уряду.

На час святкування „жовтневої революції" спроваджено із Заходу до Москви і Ленінґраду велику кількість продуктів широкої потреби. Головно імпортували їх з Чехо - Словаччини та Східньої Німеччини. Для чужих відвідувачів виглядало це все нормальним, а на ділі то були потьомкінські села, споруджені колись для Катерини II.

Докладно схопив Анатоль Шуб святкування в Кремлі роковин Леніна, на яких аґенти КҐБ в цивільних одягах позували як представники робітництва. Подібно представляється справа зі свободою громадянина СССР, про яку так багато говорить совєтська пропаґанда. По готелях заінстальовано підслухові апарати, і КҐБ-істи арештують тих, хто телефонує до чужинців навіть з публічних телефонічних будок.

У жовтні минулого року в Кремлі відбувалась боротьба за владу, і хоч переможця тієї боротьби ще нема, всі познаки вказують на те, що Брежнєв відсуває Косиґіна набік. Це ще раз вказує на те, що Росія не доросла не тільки до якоїсь демократії, але навіть до примітивного колективного керівництва. Нахил до деспотизму закоренився заглибоко в психіку москаля, і він ще довго не здібний буде уявити собі життя без бича.

Жертвою тієї прихованої боротьби впали різні особи, передусім з національних груп, які від Влдави по Усурі домагаються для своїх народів людських прав.

Святкування проголошеного Об'єднаними Націями „Року Прав Людини" почали в Москві арештами інтелектуалістів, зокрема Юрія Ґаланскова і Алексія Ґінсбурґа, а потім інвазією на Чехо - Словаччину.

Так, як Хрущов починав десталінізацію, так його наступники почали ресталінізацію. Шуб згадує один із переконливих засобів привернення сталінізму: у Грузії, в Ґорі, родинному містечку Сталіна, його музей-святиню в квітні 1968 р. відвідало 186,000 людей. Завідувач того музею з радістю сказав, що сподівається багато більше відвідувачів.

Совєтська преса почала звеличувати Сталіна як великого стратега, економіста, приятеля літератури і т. п. Формально реґабілітовані за Хрущова жертви сталінського терору знову засуджуються пресою.

Однак, привернення сталінізму не хоче не тільки населення, але й багато партійців на нижчих постах, бо кожен совєтський комуніст знає, що в тридцятих роках внаслідок сталінського терору репресовано біля 700,000 членів партії.

Спроби привернення сталінізму не проходять без спротиву. В 1968-му і на початку 1969 року появилися підпільні брошури, в яких зібрано дані про демонстрації, протести та арешти в Москві, Ленінґраді, Горькому, Пскові, Києві, Харкові, Львові, Ризі, Таліні, Дубні, Новосибірську та в концентраційному таборі Потьма. Той спротив по цілому Совєтському Союзу неначе пов'язаний: протестують баптисти і євангелики, домагаючись свободи релігії; українські та балтійські інтелектуалісти протестують проти русифікації, жиди гостро реагують на урядовий антисіонізм, татари домагаються повернення їм Криму, письменники обороняють арештованих і засланих на Сибір товаришів.

(Закінчення буде)

НИНІШНІЙ ЛЬВІВ В ОЧАХ АМЕРИКАНКИ

Шарльота Сайковська, кореспондентка бостонського „Кріщен Саєнс Монітор", відвідавши недавно Львів, пише:

„Сильний дух націоналізму проймає це повне чару і краси місто на Західній Україні. Фізично місто все ще має на собі тавро польського панування: вузькі, місцями вкриті круглякaми вулиці серед характеристичної в'язанки ґотицьких і ренесансових будинків, а пам'ятник поета Адама Міцкевича прикрашає одну з головних площ.

Але домінуючий смак і запах львівського життя є нині українські. На вулицях, у ресторанах і театрах чути переважно мову українську. Книгарні заповнені світовими клясиками в українських перекладах. В багато прикрашеному, барокковому будинку міської опери „Пікову Даму" Чайковського співають по - українськи...

Українці не стидаються бути собою. Навпаки — з гордістю підкреслюють свою національність. Так, наприклад, як той молодий, балакучий українець, який їхав зі мною і з двома росіянами в одному вагоні поїзду до Львова. Хоч говорив він добре по-московськи, одначе волів розмовляти по-українськи.

Зріст націоналістичних настроїв є сьогодні джерелом турбот совєтських провідників, бо це можуть використовувати закордонні або й місцеві українці, які нібито хочуть творити якусь (?!) незалежну Україну, вимагають більше політичної свободи...

Львів — по - російськи Львов, а по-українськи Львів — був віддавна осередком інтелектуального бунту і ферменту, що совєтський режим вважає за речі дуже небезпечні...

Три роки тому хвиля політичних процесів пересунулась через це місто і багато „буржуазних націоналістів" засуджено на тяжку працю в карних таборах за контакти з українцями за кордоном.

Звичайно, дуже трудно усталити, до якого ступня розвинулись ті націоналістичні настрої і елементи, бо совєтські урядовці ніколи не обговорюють цієї проблеми з чужинцями...

З інших інформацій можна здогадуватися, що крайні націоналісти становлять невелику меншість українського суспільства, і їх так пильно обсервують, що вони не можуть одверто грати на націоналістичних настроях широких мас населення.

Є також українські інтеліґенти, які погоджуються на те, щоб Україна залишилась комуністичною, але щоб була більше незалежною від Москви. Але ці люди не пропаґують виступу України із Совєтського Союзу. Дехто вважає, що це було б рівнозначне з божевіллям, бо тоді треба було б вдержувати власну, дуже коштовну армію і т. ін.

Треба признати, що почуття українськости у Львові розвинене дуже сильно. Як мене інформовано, львівські студенти аж дуже українські, за що наражаються на різні прикрощі. Наприклад, за відмову уживати московської мови їх судять як фашистів...Українці становлять 78% студентів Львівського університету.

Декотрі львов'яни відносяться неприязно до супернаціоналістів, вважаючи їх за ворохобників, що виступають поза норми совєтського суспільства. Одна українка, коментуючи справу Вячеслава Чорновола, заявила: „Якщо він такий відважний, то чому не старався видати свою книжку тут? Він переступив радянське право, п е р ешмуґлювавши свою книжку на Захід, і — заслужив".

Стосунки між українцями і росіянами видаються приятельськими, але деякі львов'яни не люблять їх. Давні національні анімозії, що тліли віддавна, майже вигасли. Львів є вавилонською вежею різних національностей, які живуть між собою у згоді. Українці, що становлять 85% населення цього півмільйонового міста, живуть також згідно з жидами, поляками, циганами, а поляки кажуть, що не зустрічаються у Львові з дискримінацією, хоч українці не люблять, як вони говорять по-польськи. Жиди кажуть, що антисемітизм існує, але „жити можна".

Н. Рибак

Совєтський „Інтурист" пропонує відвідати „старе російське місто" Київ

Ню Йорк. — У виданій совєтською фірмою „Інтурист" багатокольоровій брошурі для американців під назвою „Відвідини СССР в 1969 році" надруковано десятки пропозицій - маршрутів, куди американські туристи можуть їхати до СССР або потім спеціяльними автами їздити по території СССР для одно-дво чи триденних „внутрішніх екскурсій". На стор. 13-ій того ню-йоркського видання „Інтуриста" оголошується тура ч.1 „Старовинні російські міста", 2940 миль дороги, відвідини таких міст: Москва, Калінін, Новгород, Ленінград, Ярославль, Орел, Київ, Харків, Москва. „Інтурист" дає змогу для такої й подібних подорожей винаймати групі туристів авто з совєтським шофером. Впадає в очі злоніх міст Росії із столичним Києвом з часів княжої України та з Харковом, який збудовано лише 310 років тому. Такі й подібні „тури" мають виробляти в закордонних туристів поняття про під назвою СССР без відомостей про інші народи та їх історію.

М. Л-а

УЛЯНА КРАВЧЕНКО

(У 110-ті роковини від дня народження)

(4)

Перший лист Івана Франка до Уляни Кравченко затратився, але його зміст передала поетка у своїй статті „Щирий друг і вчитель". Одержала вона його 25 вересня 1883 року. В цьому листі Франко перепрошує незнайому авторку за те, що виправив в дечому вірша. Радить продовжувати працю в ділянці літератури і обіцяє свою допомогу в її творчій роботі. Однак, краще було б, якби вона писала вірші.

Лист Франка справив на Уляну Кравченко велике враження. Це ж бо був лист від Франка! Від того Франка, чиї твори її чарували! На цього листа Уляна Кравченко відповіла на початку листопада 1883 року. До своєї відповіді долучила вірша „Чия вина?" Франко виправив вірша і відіслав авторці з другим листом, обіцяючи вмістити його в „Зорі", якщо авторка дозволить. Рівночасно подав Франко докладніші мотиви, чому він зайняв неґативне становище до повісти „Марта":

„. . . . Я зачав читати Вашу повість, прислану до п. Партицького, і вона мені не подобалась. Не гнівайтесь за цей різкий суд, я витолкую Вам, для чого так суджу, і надіюсь, що Ви признаєте мені правду. Діло в тім, що до написання доброї повісти треба не тільки сили чуття, але також сильної і ясної фантазії, котра би все, що там описується, докладно представляла авторові перед очі, треба ще й тої сили, котра би раз представлений образ так довго держала ясним і виразним перед очима фантазії, поки перо не зможе його описати, — треба того, що називається „наглядністю", „пластикою", а у Вас того нема. Впрочім і сього ще замало, бо для написання доброї повісти в наших часах треба також великого очитання в повістевій літературі других народів, треба виробленої методи і великого запасу знання. Конечно, я не думаю відмовляти Вам ані методи, ані найголовнішого при повісті знання — знання серця людського: бо хто вміє своїми, хоч і не складними щодо форми віршами глибоко потрясти серце другого чоловіка, той мусить — свідомо чи інстинктовно — знати дорогу до серця. Та тільки все те переконує мене, що у Вас є далеко більша спосібність до поезії, і то до ліричної поезії, ніж до повісти, і я радив би Вам працювати на тім полі, і то працювати систематично, витривало . . ." (Лист з 14 листопада 1883 р.).

Повість „Марта" не була друкована. Затратився навіть і її рукопис. Слід, однак, сподіватися, що поміщений у повісті автобіографічний матеріял був пізніше використаний в інших автобіографічних писаннях, а спеціяльно в „Хризантемах", де авторка виступає під іменем Марта. Мартою хотіла Уляна Кравченко називати себе в псевдонімі, а на прізвище хотіла взяти прізвище своєї бабуні по батькові — Гофман.

Так почалося знайомство Уляни Кравченко з Іваном Франком — підтримуване довголітньою кореспонденцією. Всіх листів Уляни Кравченко до Франка збереглось 29. Останній лист написаний 1898 року. З цим листом переслала Кравченко Франкові вірш „Спогад". Був це спогад про зустріч з поетом весною 1884 року. Перший раз відвідав Франко Уляну Кравченко в грудні попереднього року, обмінявшись перед тим кількома листами. Уляна Кравченко зазначає, що після цих відвідин зміст дальших Франкових листів міняється. Перші листи — ніде правди діти — були досить різкі. Франко дивився на Кравченко, як то кажуть „згори". Тепер — за висловом самого Франка — почав він вдаряти в інші, ніжні струни. Немає сумніву, що у Франка були подружні пляни відносно Уляни Кравченко. Чому не дійшло до подружжя — це таємниця. Правда, Франко свого часу писав до А. Кримського, що Юлія Шнайдер не мала на нього (Франка) тривкого впливу („Записки НТШ", том 166, стор. 22), але не так про цю справу висловлюється Кравченко. У спогадах про Франка „Щирий друг і вчитель" вона пише:

„І тоді, коли не склалось наше спільне життя так, як ми бажали, не було між нами розриву. Наша дружба зміцнювалася через тугу за спільною нам працею, і в ділах нашої спільної приятельки, української поезії, звертався все Іван Якович до мене". (Твори, стор. 433).

Відповідь на питання, чому не дійшло до подружжя між Кравченко і Франком, можна знайти посередньою дорогою — за допомогою творів поетки. Знайомство з Франком породжувало чимало рефлексій у Кравченко, які вона переливала згодом на папір. Чи не найбільше їх в „Розгублених листочках", В одному місці цього писання натрапляємо на такі слова:

„Люблю . . .

Люблю тебе може й більш, як . . .

Але я втомлена, втомлена вічною боротьбою і змаганням моїм до мети . . .

Не находжу досить палких слів на свої почування.

Не можу бути щасливою.

Не можу тільки тобі віддати своє „я", цілком тобі.

Щось, що є моїм післанництвом, кличе мене, щось візьме мене цілу . . .

Люблю, але . . .

Віддати комусь ціле серце — це віддатися в неволю . . ." (Твори, 258-9).

Видно, у поетів є специфічний погляд на подружжя, особливо в молодих роках. Цей погляд дуже ідеалістичний. І коли згодом таки прийшов момент, що треба було Уляні Кравченко рішитися вступити на цю нову життьову дорогу, то зробила вона необережний крок: на товариша життя вибрала учителя-поляка Яна Нементовського. Цей крок завів її справді в неволю, якої вона так побоювалася.

Щоб закінчити розділ про відношення Кравченко до Франка, підкреслимо, що між ними була зав'язалася любов, про яку Кравченко засвідчує в „Розгублених листочках":

„Одно до одного линемо думками, линемо цілою душею. Як хвиля за хвилею мчить вічно, невпинно . . .

Одне до одного линемо почуваннями, хоч між нами холодний далекий простір. В наших думках — пісня сердець наших — розмова без слова.

Як промінь у веселці говорить іґрою барв, як мовить до хвилі та перловая хвиля . . .

Із жемчужних блисків сердець наших мова без слова. . ." (Твори, стор. 258).

(Далі буде)

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

У КИЄВІ ЗНАЙШЛИ РЕШТКИ ЧОВНА З ПОГАНСЬКИМ БОЖКОМ

Під час будови нового високого будинку, в Києві на розі вулиць Межигірської та Оболонської, ескаватор викопав рештки добре збереженого човна з фігурою поганського божка, імовірно Перуна. „Радянська Україна" з 12 серпня, саркастично зазначивши, що „божок не врятував човна від затоплення", писала: „Стало відомо, що тут, де в сиву давнину протікала невеличка річечка, знайдено цікаву пам'ятку стародавньої культури. Це було скульптурне зображення древньослов'янського ідола завдовжки 1,5 метра. Морений дуб добре зберігся".

Велика маніфестація в Бостоні за Патріярхат

Заходом Українського Конґресового Комітету, Відділ у Бостоні, створено Ініціятивний Комітет акції за Патріярхат, до котрого увійшли: інж. Конрад Гусак, д-р Іван Дідюк, мгр. Роман Федорів, Орест Щудлюк та Теофіль Костецький. Комітет скликав 16 червня ширші сходини всіх представників організацій церковних, професійних і світських та терені Бостону. Ініціятивний Комітет з провідниками всіх організацій ухвалив таку резолюцію - листа до Папи Павла 6-го: „Ми, парафіяни української католицької церкви Христа Царя в Бостоні, Масс., ЗСА, стурбовані станом Української Католицької Церкви в Україні та в інших країнах поза межами України, звертаємося до Вашої Святости, з гарячим проханням: стати в обороні нашої переслідуваної Церкви в Україні, скріпити сучасний стан Української Католицької Церкви в дусі постанов II Ватиканського Собору через встановлення Українського Католицького Патріярхату, з повними канонічними правами, нарівні з іншими східними церквами та уможливити скликання в якнайскоршому часі Синоду, українських католицьких Владик та іменувати нашого Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кардинала Иосифа Сліпого першим українським католицьким Патріярхом".

У нашій парохії припав традиційний празник на 29 червня і все відправляється польова Служба Божа та багато мирян приходить із сусідніх міст на цей празник. Тому ми постановили цей день молитви за створення Патріярхату. В присутності великої скількости мирян на площі була відправлена Польова Служба Божа в осисті трьох священиків. Для мирян прочитано вищезгадані резолюції, а потім всі миряни підписували власноручно ці резолюції.

Д-р І. Дідюк

СУБОТНЯ ШКОЛА В МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Закінчення шкільного року суботньої школи в Міннеаполісі, Мінн.

Закінчення шкільного року в Суботній Школі при церкві св. Констинтина 14 червня зачалося св. Службою Божою, яку відправив о. Лев Дорош, а о. монс. С. Кнап коротким словом попрощав дітей на час ферій із Суботньою Школою. В авдиторії Церкви св. Константина зробили спільне фото учнів з Учительським Збором, з диригентом Дитячого Хору інж. Е. Карпяком і головою Батьківського Комітету Дмитром Татарином. Перед роздачею свідоцтв відбувся виступ кожної кляси, почавши від садочка, аж до двох англомовних кляс. Учні виявили зовсім задовільне знання української мови, а це дало свідоцтво, скільки праці вклали вчителі, за що належиться їм признання і подяка.

Однією з найстарших і найбільш досвідчених працівниць в Учительськім Зборі є п-і Олена Карпяк-Бенцаль, яка працює там уже 18 років.

Увечорі Батьківський Комітет під керуванням голови Д. Татарина влаштував для шкільної дітвори Вишивані Вечорниці. Прикрасою залі вишивками зайнялися пані: О. Карпяк-Бенцаль, Марія Мандибур, і Дмитро Татарин та Степан Кучварський. Програму вечора започаткувала О. Карпяк-Бенцаль входом шкільних дітей парами при звуках оркестри і при співі „Гей там на горі січ іде". Оцінку за вишивані сорочки дівчат і сорочки та краватки хлопців давали: Юлія Анастазієвська, Ніна Буник, Оксана Вовчак, Павлина Проданюк і Катерина Спасик, перед якими парами проходили діти. Нагороди одержали: Наталка Анастазієвська, Богдан Кучварський та його сестра Леся, Віра Мандибур, Підгайна Христина, сестри Христина і Люба Смулки, брати Орест і Андрій Татарин і маленька Наталка Дорощак. По роздачі нагород була перекуска, приготована матеріями шкільних дітей, а обслугою стола зайнялися пані: Ніна Буник, Марія Іванок, Стаха Кучварська, Марія Мандибур і Галина Татарин. По перекусці розпочалася дитяча забава при звуках оркестри. Аранжерами забави були: О. Карпяк-Бенцаль, Надія Дорощак і Володимира Крамарчук. В оркестрі під проводом інж. Е. Карпяка брали участь: брати Михайло і Юрко Кравець, Ігор Вдовичин та Ірена Михайльонка. **(н. н.)**

Для шкіл в Україні є нові програми, але без підручників

Київ. — „Нові шкільні програми діють уже третій рік, а підручника немає ні дітям, ні вчителям. Бракує також і різних посібників та наочного матеріялу", сказано в „Літературній Україні" з 15 серпня про стан вивчення рідної, української мови в школах України. „Далеко не всі вчителі Київської області здатні провадити лекції з рідної літератури на високому рівні", інформує газета: „Збіднена мова, брак ерудиції". Крім того, „добра частина шкільних бібліотек нашої області й досі погано вкомплектована, і найгірше з текстами творів, які ввійшли до нових програм. А таки ж нелегко навчити дитину того, чого вона не може побачити на власні очі, не може прочитати, пережити й мусить зазубрювати сухі сентенції з підручника..., якщо він, звичайно, є". В кінці статті „Рік минулий, рік наступний" виявлено, що такого підручника і досі немає, хоча в школах вивчають українську мову й літературу вже третій рік за новою програмою.

Лігай Веллі, Па.
ВІДЗНАЧИЛИ ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

У неділю 20 липня у Вест-Парку, Аллентавн, Па., маніфестацією відзначено 10-річчя Тижня Поневолених Націй. Маніфестацію попередили молебні, відправлені в українських церквах Лігай Веллі, в намірені українського народу.

О год. 2:30 розпочато маніфестацію відспіванням американського національного гимну хором СУМА з Трентону. Молитву провів о. монс. С. Тиханський.

На сцені у президії засіли визначні особистості американського суспільно - політичного світу: сенаторка Дженет Рідмен з чоловіком (яка, між іншим, гордиться своїм українським походженням), Джордж Б. Райнер — міський радний, адв. В. Рибак — стейтовий репрезентант; українське духовенство: о. монс. С. Тиханський, о. прот. В. Чекалюк, о. В. Кармазин і о. Врублевський, п. Лаврик і голова місцевого Відділу УККА п. Р. Гарас, який на початку вітав гостей і маніфестантів. Від міської управи міста вітав з уповаження посадника присутніх Джордж Б. Райнер, після того п-на Дарія Петровська прочитала Проклямацію, видану посадником Аллентавну Рей Б. Брейсі у 10-річчя Тижня Поневолених Націй. Саме тоді над вершками дерев низько закружляв гелікоптер і оподалік приземлився. Це прибув головний промовець маніфестації, конгресмен Фред Руні. Його представив маніфестантам адв. В. Рибак.

Конгресмен Руні виголосив цікаву промову, визначивши історичні аспекти українського народу, його героїчні подвиги в боротьбі за незалежність, що невпинно ведеться і сьогодні: „Відзначаємо 10-річчя Тижня Поневолених Націй для того, щоб підтримати в них духа та приєднатись до їхніх прагнень у боротьбі за Свободу!" — сказав промовець.

У мистецькій частині виступав вокально - музичний ансамбль СУМА з Трентону під кер. проф. Тритяка, який гарно виконав: „Гей брати", „Живи Україно", „Ми йдем вперед". Група танцюристів п. Лаврика бездоганно вивела „Коломийку", „Подільський козачок", „Гонивітер", „Чумак". У другій частині святкувань вокально - музичний ансамбль СУМА, проспівав „Наш рідний край" і „Стелися, барвінку", переплівши пісні двома танками, дівочим гопаком і дівочим козачком, що добре були виконані танцюристами при ансамблі СУМА, а під кінець хор ще проспівав кілька пісень.

Перед закінченням, склав подяку виконавцям і всім присутнім на маніфестації від Відділу УККА містоголова проф. А. Куда, який рівночасно був конференсіє програми та представляв гостей.

Маніфестацію закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

І. Стасів

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ПРОХАЮТЬ ВИДАТИ ПЛАТІВКУ З ПІСНЯМИ ОКСАНИ ПЕТРУСЕНКО

У газеті „Культура і Життя" з 7 серпня, в замітці „Незгасна зірка", про талановиту співачку Оксану Петрусенко, 70-річчя народження якої припадає на лютий 1970 року, висловлено побажання, що „До її ювілею ми, нарешті, випустимо одну-дві довгограючі платівки з записаними маловідомих творів у виконанні Оксани Петрусенко, а видавництво „Мистецтво" видрукує художні листівки з партретами артистки в її найбільш відомих ролях".

Джан Діффенбейкер став канцлером університету

Оттава. — Від 1-го липня ц. р. колишній прем'єр міністрів Канади Джан Діффенбекер очолив один із кращих у Канаді Саскачеванський Університет, зайнявши пост його ректора чи канцлера. На канцлера того ж університету був ще й інший впливовий кандидат, д-р А. Камерон, але після таємного голосування, до якого довелося вдатись вперше за 23 роки, виявилось, що перемога дісталась Дж. Діффенбекерові. Він матимеме цю посаду впродовж трьох років. У Саскачеванському Університеті з року на рік студіює багато українців. Ще за прем'єрства Джан Діффенбекер виявляв не раз симпатії до української етнічної групи в Канаді та до боротьби українського народу за свою державну незалежність. Між ін., він виростав в околиці серед українських поселенців, і тому розуміє деякі вислови українською мовою та любить українські пісні. Джан Діффенбекер у політичному житті виявив себе поміркованим консерватистом, активним і здібним організатором. Про закінчення його кар'єри, у зв'язку з приходом до влади прем'єра П. Е. Трудо, ще не доводиться говорити.

Іспит зрілости в Українській Рідній Школі в Ню Гейвені

Матура в Українській Рідній Школі ім. Митрополита Андрея Шептицького в Ню Гейвені, Конн., відбулася 21 червня 1969 р. В днях 16, 17 і 18 червня проведено письмові іспити, головував на них проф. Іван Голембйовський, а на усній матурі був делеґат Шкільної Ради при Централі УККА в Ню Йорку, проф. Спільниченко. До матуральної Комісії входили ще Любов Данилович, директор школи, і д-р Михайло Снігурович. До матуральних іспитів приступили і здали з дуже добрим успіхом Роксоляна Гладка і Михайло Снігурович, молод. На їх пошану увечорі відбулась гостина у власному приміщенні Української Рідної Школи ім. А. Шептицького, — з участю громадянства, зокрема членів Рідної Школи. Промовляли о. шамбелян Іван Стах, парох української католицької церкви в Ню Гейвені, о. Іван Ілляшенко — парох української православної церкви в Ню Гейвені, проф. Спільниченко від Шкільної Ради УККА, Іван Заковоротний — голова Т-ва Рідна Школа, і д-р Михайло Снігурович. Вітаючи двох абсольвентів, промовці вказали на велику ролю Шкіл Українознавства у вихованні молодого патріотичного покоління та закликали присутніх, щоб усі зусилля спрямували на те, аби усі українські діти вчилися в українських школах.

Н. Н.

З невіджалуваним сумом повідомляємо Друзів і Знайомих, що 20 серпня 1969 р. несподівано відійшов у Вічність на 75 році життя наш Любий і Дорогий ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДУСЬ

бл. п. ДМИТРО ІВАНОВИЧ

ІХТІАРОВ

ПАРАСТАС у п'ятницю, 22 серпня 1969 р. о 7:30 вечора в похоронному заведенні І. Гасина, 4244 — 48 Old York Rd., Philadelphia, Pa.

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ і ПОХОРОН у суботу, 23-го серпня 1969 р. о 9 год. ранку в Православній Церкві св. Покрови, 2225 N. Masher St., Philadelphia, Pa., а опісля Тлінні Останки будуть перевезені на Український Православний Цвинтар у Савт Бавнд Брук, Н. Дж. о 1-ій год. дня.

ОЛЕКСАНДРА — дружина
ЛІДІЯ МАКАРЕНКО — донька з чоловіком БОРИСОМ
ЮРІЙ — син з дружиною РАЇСОЮ
СВЯТОСЛАВ, ІГОР, ЮЛІЯ і ЮРІЙ — внуки

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, дня 18-го серпня 1969 р. після довгої і тяжкої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни, заснув у Бозі на 79-му році життя, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

БЛ. П. О. ДЕКАН

ВАСИЛЬ КЛОС

довголітній і заслужений парох церкви св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й.

ПАНАХИДИ відбулися в понеділок 18-го і у вівторок 19-го серпня ц. р. у похоронному заведенні Дучинського в Йонкерсі, Н. Й.

ТІЛО ПЕРЕНЕСЕНО до церкви св. Михаїла в середу, 20-го серпня 1969 р.

ПОХОРОНИ відбудуться в четвер, 21-го серпня 1969 р. о год. 9:30 вранці з церкви св. Михаїла на цвинтар св. Йосифа.

Горем прибиті:

СОФІЯ з КУШНІРІВ — дружина
ЗІНОВІЯ СЕЗЕСНИ — донька з чоловіком БЕРТОЛДОМ і донькою СОФІЄЮ
Д-р ОЛЕКСАНДЕР — син з дружиною АННОЮ і синами: РОМАНОМ, МИРОНОМ і ЗЕНОНОМ
КАТЕРИНА КРАСУЛЯК — сестра з родиною в Україні
ОЛЕНА ПИТЛЯР з родиною
НАТАЛІЯ ЛОЗИНСЬКА з чоловіком д-ром ГРИГОРІЄМ і родиною
ДАРІЯ ХУХРА з чоловіком АНТОНОМ і родиною
МАРІЯ БАРАҐУРА з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і родиною — сестри дружини Покійного
Проф. ОМЕЛЯН КУШНІР — шваґер з дружиною ЯРОСЛАВОЮ і донькою
о. ДМИТРО П. — шваґер з родиною в Україні
і ближча та дальша родина в Америці і Україні

СПОРТ

Редагує В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Легкоатлетичні змагання за першість УСЦАК 1969 р. відбудуться в днях 23-го і 24-го серпня ц. р. на Пластовій Оселі в Грефтон, біля Торонта. Початок змагань визначений на год. 10-ту ранком в суботу, 23-го серпня. Провідником змагань призначено п. Олександра Желтвая а головним суддею — п. Степана Маланчука.

УСК Ню Йорк — Н. Й. Гота, товариські змагання дружин „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу відбудуться в суботу, 23-го серпня 1969, о год. 5-ій по полудні на грищі Н. И. Гота у Френклін Сквер, Н. Й. Автобусова прогулянка на змагання для симпатиків УСК-у вирушає з-перед домівки УСК-у о год. 3-ій по полудні.

ЮРІЙ САВЧАК ЗДОБУВ ПЕРШІСТЬ СУАСТ-СХІД І ЧАШУ Р. СЛОБОДЯНА

Тенісові змагання чоловіків за першість СУАСТ-Схід, що їх недокінчено декілька тижнів тому на Союзівці внаслідок дощів, довели до кінця чотири півфіналісти, які відбули між собою зустрічі з ось такими вислідами:

Півфінали:

Олександер Олинець — Юрій Караплінка 6:1, 6:1
Юрій Савчак — Зенон Синлик 6:2, 6:3.

Фінал:

Юрій Савчак — Олександер Олинець 6:3, 8:6.

Звання першуна СУАСТ-Схід здобув цим самим Юрій Савчак, якому буде теж вручена чаша почесного члена Головного Уряду УНСоюзу п. Романа Слободяна в часі тенісових першостей УСЦАК на „вікенді" Дня Праці на Союзівці.

— о —

ТЕНІСОВІ І ПЛАВАЦЬКІ ПЕРШОСТІ УСЦАК ВІДБУДУТЬСЯ ВЖЕ ЗА ТИЖДЕНЬ НА СОЮЗІВЦІ

Тенісові і плавацькі змагання за першість Української Спортової Централі Америки і Канади відбудуться в цьому році, як і в попередніх 13 роках, на відпочинковій оселі Українського Народного Союзу „Союзівці" в Кергонксоні. Н. Й., в трьох днях „вікенду", зв'язаного із святом „Дня Праці", 30-го, 31-го серпня і 1-го вересня. Влаштовує ці офіційні першості українців Америки і Канади Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку, головою якого є тепер інж. Ярослав Рубель, на доручення УСЦАК, на тенісових кортах і плавацькому басейні „Союзівки", яка доказала вже свою щиру гостинність відносно спортової молоді, будучи господарем численних змагань у різних ділянках спорту. На випадок дощової погоди замовлено вже теж тенісові корти в критих залях. „Союзівка" готова вже до цього традиційного здвигу української молоді двох сусідніх країн, Америки і Канади. Готові вже теж нові чаші для переможців тенісових першостей та трофеї (цим разом не медалі, але статуетки) для пливаків, які займуть в поодиноких конкуренціях три перші місця. Хто повезе в цьому, чотирнадцятому вже, році тенісових першостей чаші УНСоюзу, „Свободи", „Союзівки", ім. Івана Красника, „Українського Тижневика" та Марії Душник і рівночасно звання чемпіонів УСЦАК домів, важко передбачити, бо зголошення учасників до провідника тенісових змагань інж. Богдана Рака щойно почали напливати. Немає однак сумніву, що до цього „українського Вімблдону" стануть найкращі наші тенісисти і прибудуть теж напевно нові зірки, які можуть справити нам і попереднім чемпіонам поодиноких конкуренцій неодну несподіванку. Звичайно кращі тенісисти із молодших віkових груп посягають по лаври першунів у старших групах зараз таки, коли вони згідно з віком авансують до конкуренцій старших. Але це не виключає появи зовсім нових чемпіонів так у групах чоловіків і сеньйорів, як і в групах жінок, юначок, юначок, чи хлопців. Для перегляду дотеперішніх першунів тенісових змагань УСЦАК, за досягненнями яких будемо слідкувати в цьогорічних змаганнях, подаємо внизу списки всіх переможців тенісових першостей УСЦАК від 1956 року, в якому їх започатковано.

ФОТОМОНТАЖ ІЗ ТЕНІСОВИХ ПЕРШОСТЕЙ УСЦАК 1968 РОКУ

Голова КЛК Ню Йорк Ярослав Рубель промовляє на святочному відкритті змагань

ФІНАЛІСТИ ТЕНІСОВИХ ЗМАГАНЬ УСЦАК 1968 Р.

Зиновій Яцків і Лев Воробкевич в групі чоловіків

Ірина Кулчинська і Христя Карпевич в групі жінок

Любомир Гнатів і Ігор Зубаль в групі старших юнаків. За ними по середині суддя фіналу Михайло Михаськів

Богдан Стопницький і Богдан Бурачинський в групі сеньйорів

Роман Ракочий мол., який переміг у фіналі мол. юнаків Ростислава Салдана

Катруся Закалужна і Марійка Павличка в групі юначок

Михайло Михаськів одержав чашу за найкращу спортову поставу з рук фундаторки пані Марії Душник, заст. гол. предс. УНСоюзу

Інж. Богдан Рак — провідник тенісових змагань (КЛК), Інж. Володимир Кізима — заступник голови УСЦАК і Йосип Лисогір — гол. предсідник УНСоюзу, представники трьох установ, яких співпраця дає у висліді ці величаві змагання на Союзівці

ПЕРЕМОЖЦІ ТЕНІСОВИХ ПЕРШОСТЕЙ УСЦАК

В конкуренції чоловіків:
(одержали чаші УНСоюзу)

1956 — Б. Стопницький
1957 — Ю. Годів
1958 — Ю. Король
1959 — Ю. Король
1960 — Ю. Король
1961 — В. Герлинський
1962 — Л. Воробкевич
1963 — Л. Воробкевич
1964 — Л. Воробкевич
1965 — І. Дурбак
1966 — І. Дурбак
1967 — Ю. Савчак
1968 — З. Яцків

В конкуренції жінок:
(одержали чаші „Союзівки")

1956 — М. Душник
1957 — О. Дигдалевич
1958 — І. Стецик
1959 — І. Стецик
1960 — І. Стецик
1961 — Л. Друневич
1962 — І. Стецик
1963 — Л. Друневич
1964 — Л. Друневич
1965 — Л. Друневич
1966 — Л. Друневич
1967 — Ф. Король
1968 — І. Купчинська

В конкуренції сеньйорів:
(одержали чаші „Свободи")

1958 — Р. Ракочий
1959 — М. Венгринович
1960 — В. Соколовський
1961 — В. Соколовський
1962 — Б. Бень
1963 — Б. Стопницький
1964 — К. Бень
1965 — В. Гук
1966 — В. Гук
1967 — В. Гук
1968 — Б. Бурачинський

В конкуренції юнаків:
(одержали чаші „Українського Тижневика", від 1967 — чашу ім. Івана Красника)

1959 — Р. Смаль
1960 — Б. Сливка
1961 — Б. Сливка
1962 — А. Попель
1963 — Я. Тимків
1964 — В. Роговський
1965 — З. Яцків
1966 — Ю. Мінченко
1967 — Л. Гнатів
1968 — Л. Гнатів

В конкуренції юначок:
(одержали чаші „Українського Тижневика")

1959 — А. Кейбіда
1960 — А. Кейбіда
1961 — А. Кейбіда
1963 — А. Кейбіда
1965 — З. Ленець
1966 — З. Ленець
1967 — З. Ленець
1968 — К. Закалужна

В конкуренції мол. юнаків:
(одержали чаші „Українського Тижневика")

1960 — О. Лебедович
1961 — І. Дурбак
1967 — Р. Ракочий мол.
1968 — Р. Ракочий мол.

В конкуренції хлопців:
(одержали чаші „Українського Тижневика")

1963 — Ю. Стецик
1964 — П. Кілдаф
1965 — А. Бурачинський
1966 — Р. Ракочий мол.
1967 — Р. Мельник
1968 — Ю. Ступницький

Змагуни нагороджені за найкращу спортову поставу чашами Марії Душник

1964 — І. Дурбак
1965 — Ю. Мінченко
1966 — Б. Бурачинський
1967 — Р. Ракочий мол.
1968 — М. Михаськів

ПІД УВАГУ СПОРТОВЦЯМ СТАНИСЛАВІВЩИНИ

Як довідуємося, Редакція „Книги про Станиславівщину" пекуче потребує матеріялів про життя й діяльність колишніх спортових клюбів, спортових секцій при різних товариствах-організаціях, та про індивідуальних спортовців із повітів Станиславів, Рогатин, Товмач, Калуш, Богородчани й Надвірна. Побажані матеріяли — історія, спомини, світлини, дані про здобутки-висліди, табелі чемпіонатів, турнірів тощо — з сіл так само, як із міст і містечок.

Зібрані матеріяли проситься якнайшвидше слати на адресу:

Mr. I. Stawnyczyj
4410 Forest Hills
Parma, Ohio, 44134

ТАРЗАН, Ч. 6232. Тарзан відлітає у рятунковій місії

I'LL BE BACK, ITO, IN NO TIME AT ALL!
I'LL MISS YOU, TARZAN! HURRY BACK!
IS WHERE HE'S GOING DANGEROUS FOR HIM?
FOR SOME MEN IT MIGHT BE DANGEROUS, ITO. BUT NOT DANGEROUS FOR TARZAN!

Я повернуся, Іто, швидко, навіть не зчуєшся!
Ти будеш бракувати мені, Тарзане! Спішися назад!
Чи там, куди він їде, небезпечно для нього?
Для деяких людей, це може, було б небезпечно, Іто, але сподіваюся, що не для Тарзана!